

Rokkantak Lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Pozsony
Ferdinánd bolgár király-utca 5.

Kiadja az
Országos Hadigondozó Hivatal
Pozsonyi Intézete

Megjelenik havonta kétszer.
Egyes szám ára 20 fillér
Előfizetési ár: évenként 5 korona.
Rokkantak ingyen kapják.

II. évfolyam

POZSONY, 1917. MÁJUS 15.

10. szám.

Pünkösdi lángok.

Irta KAZAISAY ÁRPÁD.

„És lön hirtelen az égből mint egy sebészen jövő szélnek zúgása... és eloszlott nyelvek jelenének meg nekik, mint a tüzláng“

Viharban és tüzlángok között szállott le a Szentlélek az apostolokra. És miként a zsenge tavaszi vetés a nyári nap forró sugarai alatt fejlődik, érik, a bimbóból virág fakad, a virágból gyümölcs, úgy indult az Isten egyházának zsenge hajtása ennek a pünkösdi lángnak, a Szentlélek Úr Isten kegyelemnapjának életfakasztó hatása alatt hatalmas fejlődésnek, míg az isteni ígért szavai szavai szerint azzá a hatalmas fává erősödött, a melynek hús lombjai alatt a föld kerekének minden népei enyhet, üdítő nyugvóhelyet találtak.

A mint a századok multak, úgy növekedett a pünkösdi lángnak fénye, melege és az egyház, ennek a pünkösdi lángnak hajtása, mind fényesebb, mind hatalmasabb nyári pompában fejtette ki és hullatta áldásos szellemi kincseit az emberiségre. És ma is, vagy talán mindenek fölött épp ezekben a nehéz napokban érezteti ez a pünkösdi láng áldó melegét és tűnik fel az egyház isteni fényében.

Mert bár tűz borítja be az egész földet és mindenfelől lángok csapnak fel az ég felé — tűz és lángok a gyárak füstölgő kéményeiből, a kohók forrongó belsejéből, a rohanó vonatok mozdonyai-ból és a halált szóró ágyúk, fegyverek, mozsarak tátongó torkából — tűz, emésztő tűz az emberi szivekben tomboló, pusztító szenvedélyek viharából — mégis mind ez a tűz nem képes a lelkeket felmelegíteni és fénye mellett a szív rideg, a lélek vigasztalan marad. Csak a pünkösdi láng, az Isten lelke képes a pusztákon át utat nyitni és a sivatag sziklájából forrást fakasztani. Csak a pünkösdi láng nyomán támad az emberiség mai véres tusájának sötét éjjelében világosság, mely a lelkeket áthatva megérteti az emberrel az örök igazságokat, a Krisztusi tant, mely egyedül nyújt vigasztalást a földi szenvedések tomboló viharában, mely a jelen sötét képei után egy szebb, egy boldog

örökkévalóság hitével és bizalmával tölti el a csüggeteg embert és érteti meg vele szent Pál apostol szavait, hogy a jelennek szenvedései nem hasonlíthatók össze a jövő, örökkévalóság boldogságával.

A pünkösdi láng nyomán melegség önti el a sziveket és bennük a szeretet forrása fakad, azé a szereteté, a mely egyedül képes behegeszteni azokat a mély sebeket, a melyeket az élet, a melyeket ennek a bennünket körül-tomboló világvesznek szenvedései ütöttek; azé a szereteté, a mely kész önmagát feláldozni a szenvedőkért, s a melynek fénye és melege mellett a világnak minden kincse, aranya fakó és rideg marad.

A pünkösdi láng tisztító tűzében megy majd végbe az emberiség lelki megújulásának, megtisztulásának nagy folyamata. Nem a fegyverek győzelme, nem a béke áldásai fogják nagygyá, erőssé, hatalmasá és főleg — boldoggá tenni a nemzetet és az emberiséget, hanem az a tisztító tűz, a mellyel az Isten Lelke fogja a lelkeket megújítani, a mult salakjától megtisztítani, az önfeláldozás, a lemondás szellemével és erejével eltölteni.

És azért törjön fel nagyobb bensőséggel, mint eleddig a nemzet lelkének mélyéből a forró sóhaj: „Jöjj el Szentlélek Úr Isten“ jöjj el Te, a vigasztalás, az erő Lelke — hozd magaddal a nemzet fiainak megújulását — a szebb, a boldogabb jövőnek egyedüli zálogát és biztosítékát!

És ha az Isten Lelke fogja betölteni a nemzet fiait, akkor fognak valóra válni rájuk is a látók szavai: „Bár ha a hegyek megindulnak és a halmok megrendülnek is, de az én irgalmasságom nem távozik tőled és az én békeségem szövetségem nem rendül meg; úgy mond a te könyörülő Urad.“ (Izaiás 54. 10.)

„Jöjj el Szentlélek Úr Isten!“

A pozsonyi rokkantak oktatásáról.

Irta: Sujan Pál, szakiskolai tanár, főhadnagy.

A pozsonyi utókezelő gyógyintézet 1916 július elején történt megnyitását csakhamar követte az utókezelésben részesülő rokkantak oktatásának megkezdése is. Mint ismeretes, az Országos Hadigondozó Hivatal rokkantjai az egy évig tartó utókezelésük időtartama alatt oktatásban is részesülnek. Pozsonyban az intézet megnyitása óta teljesen egy időben, párhuzamosan folyik le a hadisérült testi és lelki egyensúlyának visszaállítására irányuló munka.

Oktatásunk jelenlegi állapotának ismertetése előtt pár vonással a kezdet napjait a következőkben esetelem:

Bejozy Árpád ipari szakiskolai igazgató az ipari oktatás, és Rajcsányi Gyula dr., volt pozsonyi kir. tantfelügyelő pedig az elméleti oktatás különféle ágait szervezték és nyitották meg tanulni vagy foglalkozni akaró és szerető rokkantjaink számára. Az első idők oszodlatos jellege volt, hogy a földművesek, azaz a nép egyszerű fiait inkább húzódtak a nem ipari oktatás osztályaiba és ennek hatása alatt nyitak meg egymásután: a polgári, a kereskedelmi, úrmesteri, bírósági kézbesítői, vámszedői, postakezelői stb. tanfolyamok, amelyek legtöbbjének életképessége lassan önmagától megszünt. S pedig azon egyszerű oknál fogva, hogy ezen iskolák elvégzése semmit vagy nagyon keveset biztosított a rokkant alkalmazását, jövőjét, megélhetését illetőleg. Felesleges titkot csinálni belőle: a posta, a vasút a maguk okadatolásával bár, de rokkantat nem alkalmaznak. Hogy a polgári iskola bizonyítványa mit ígér, elég arra utalnom, hogy micsoda semmi még egymagában az „érettségi“ bizonyítvány is a kenyérekérésre!

Pedig itt családapákról is van szó, akiknél az értelmi foglalkozás kezdő napjainak ismeretes koldus fizetései a legsötétebb jövővel fenyegetik a szegény ábrándozót.

S bár az elméleti oktatás arra vállalkozott nemeslelkű oktatóinak minden tekintetben önzetlen munkálkodását a rokkant tanulók romk vizsgái korszorúzták meg legszebben, az alkalmaztatás nehézségének a tényen nem sokat változtat még a ténylegesen elsajátított tudás fénye sem.

Az elméleti tanfolyamoknak egy más része meg azért sünt meg, mert a kevés hallgató folytán az Országos Hadigondozó Hivatal oldalán az összes intézetekre nézve egy bizonyos helyen összpontosította a jelentkezőket: méhészeti, vadőri stb. oktatásra.

Rajcsányi dr. buzgalmát, lelkesedését széleskörű elismerés kísérte, amde az élet, a nehéz idők napjaiban mégis keresztülhúzott sok szép teret.

Jelenleg az elméleti oktatás igazgatóját is Bakay Lajos dr. egyetemi tanár, főorzszerős, intézetünk igazgatója vállalta, akit az oktatás végrehajtását illetőleg Skonyár Gusztáv polgári iskolai tanár támogat.

Jelenleg az analfabeták irni, olvasni megtanítása, a rokkantak elemi iskolai oktatása, továbbá az ipari rokkantak iparostanóiskolai oktatása képezik az elméleti oktatás programját. Ezenfelül a múltból még csak az útnesteri tanfolyam működik, befejezéséhez közelítve.

Az ipari oktatásunk az elméletre való törekvéssel szemben igen nehezen indult meg. Egyelőre grás, szabó, cipész és néhány ipari rajzoló rokkanttal kezdette meg Bejczy igazgató az oktatási üzemét.

Az ipari oktatás első csoportjaihoz tartoznak még a pozsonyi Grünberg-féle kefégyár üzemében a szakiskolában rendezett gépészeti tanfolyam. A rokkantak ipari oktatását általában akként vezette be Bejczy igazgató, hogy midőn még csak egy-két tanuló jelentkezett, illetve utaltattott be valamelyik mesterségre, akkor egy-egy városi kisiparoshoz adta őket oda csak később. 8-10 tanulószám esetén állította fel a saját intézeti műhelyeinket. Ilyen természetes szükségességből felállított műhelyek életképessége maradandó lévén, ezek egyike sem szűnt meg.

Nem hallgathatom el, hogy ipari téren is a rokkantak egy jórésze eleinte — csodálatos módon — inkább ment a foglalkoztató, mint a mesterségre tanító műhelyekbe. Így igen megzavargodott eleinte a gyári oktatásunk statisztikája. Félasztendő kellett, míg erőszak nélkül a rokkantak a dolog természetéből kifolyólag belátták, hogy gyárba járni, dolgozni, céltalan olyan rokkantnak, akinek családja nincs Pozsonyban.

Céltalan dolog egy mesterséget tanulni olyan gyárban, amelyikben az ipari tárgy előállításának a rokkant csak egy szakaszát tanulja meg. Az a gyár jóformán leköti azt az embert, tehát alkalmazhatóságát, kenyérkeresetét önmaga szabja meg a legkorlátoltabb szükség határait. Hogy példát említsék, az „edénygyárban tanulás” képezte egyik szenvedélyét a rokkantjainknak. De mikor az intézetből való kilocsátás ideje következett s az eltöltött 6 hónapi ipari tanulásról is számot kellett adni, a szegény rokkantnak csak akkor nyílt ki a szemé, hogy ő bizony a szeretett falujában önmaga pléhedényt nem fog tudni csinálni. Okosabb embereknek nem hitték el, akik őket jóelőre figyelmeztették erre, a nyers vaóság előtt kellett meghajolniuk. Így azután mégis csak rá kellett szánni magát a kisipari mesterség megtanulására, aminek elvégzése a megelégedettséget mégis csak megteremtette. Hisz pl. egy cipészbizonyítvánnyal mily szabadon mozoghat a rokkant, nem is említve, hogy otthonába is hazatérhet.

A történet kedvéért felsorolom hát az így önmaguktól megszűnt oktatásnémeinket: az edénygyárit, fésűgyárit, zsinórgyárit, leveskockagyárit és gőzfavágóit.

A kisipariak között is voltak olyanok, amelyek sehogysen találtak meg rokkantjaink von-

zalnát; így nem is állított fel az igazgatóság beölkük állandó, sajátüzemi oktatási műhelyt. Voltak, de megszűntek: a vésnök, ruhatisztító, takács, pék, nyomdász, mézesbábkészítő, kőszőrűs, kőfaragó, konyhakertész, kocsigyártó, kádár, kis vendéglős, kalapos, ács, hangszerkészítő ipari oktatások.

Ezek azonban csak újabb rokkant tanulók hiányában szűntek meg egyelőre.

(Folytatás következik.)

Rokkantak a történelemben.

Írta: Dr. K. J.

„Történelem” és pedig világtörténelem a jelen idő is. Ez rekre megy a mostani háború azon rokkantjainak a száma, akikről hasábotok lehetne írni. Ha most mégis leírnék évszázadok nagy rokkantjairól emlékezzünk, tesszük ezt két okból. Először, hogy lássuk, hogy milyen nagy nevek, micsoda szellemóriások szerepelnek ebben a névsorban, másodsor, hogy örömmel és bizalommal szögezzük le azt a tényt: mennyivel nehezebb dolga volt a múlt évszázadok rokkantjainak és mennyire összehasonlíthatatlanul könnyebb a dolga, rózsásabb a jövője a jelenkor rokkantjainak. A technikai segédeszközök, művegtagok bámulatosan tökéletesek, minden ország kormányza és egész művelt társadalmak karöltve fáradozik azon, hogy a rokkantak ügyét, megélhetését eredményesen előmozdítsa. A múlt idők rokkantjai egészen magukra voltak hagyatva, maguknak kellett szükséges művegtagjukat ligondolni, elkészíttetni és elszórtan, egyedül állottak az élet keserves küzdelmében.

Messze az ókorba tekinthetünk vissza. Ismeretes, hogy Aesopus, a meseköltő, Tyrtaos, a harci dalok szerzője és a bölcs Epiktetos nyomorékok, rokkantak voltak. De közelebb áll hozzánk a 18. és 19. század. És itt egy általánosan ismert német név merül fel: Mendelssohn Mózes, a nagy zeneköltő rokonának a neve, aki nemcsak mint író, hanem mint élnyomott hitsorsosainak pártfogója is nagy érdemeket szerzett.

Érdekes, hogy menyasszonyának szívét is rokkantságával kapcsolatos elmésségének köszönheti. Az ifjú hölgy akkor adta végleges beleegyezését, amikor vélegénye neki a következő történetet mesélte:

„Látod, a házasságokat a mennyországban kötik. Mi ketten odafenn is már régen egymásnak voltunk szánva. Az Uristen azonban úgy határozott, hogy egyikünknek nyomoréknak kell lennie. Tulajdonképen Téged szemelt ki erre a sorsra. De mivel a gyengéd nem állítólag sokkal hübb, mint a férfiak, azt gondoltam magamban, hogy nagyon elszomorítana, ha Te ferde növésű volnál. Ezért megkértem a jó Istent, hogy helyetted én legyek csunya és

nyomorék. Az Uristen ezt a kérést nagyon nememesnek találta és elhatározta, hogy én ezért kétszer olyan okos leszek. Azonkívül még megígérte, hogy Te kárptólásul különösen szép leszel.”

A 18. században, amikor Mendelssohn is élt, még több alakkal találkozunk, akik nyomorékok voltak, akik hírnevet és dicsőséget szereztek. Elmésségükkel különösen Lichtenberg és Galliani tűntek ki. A 19. század egyik leghíresebb rokkantja Lord Byron, a nagy angol költő. Mint sok más nyomorék, ő is rokkantságát egy véletlen szerencsétlenségnek köszönheti. Gyermekkorában dajkája elejtette, a gyermek egyik lába megsérült, de gyógyulás után béna maradt. De éppen ez a beteg láb kötötte fel korán és fokozott mértékben a költő önértetét. Dajkájának egy ismerőse nagyon megsajnálta egyszer és azt mondta: „Milyen csinos gyerek ez a Byron, kár, hogy olyan rossz a lába.” Ez a részvét a kis fiúnak sehogysa tetszett. Nagyon mérges lett és a fecsegőt lovaglóstórával megfenyítve, azt kiáltotta: „Ne beszélj róla!” Látjuk, hogy ennek a költőnek a személyében is feltűnik mai rokkantjaink önértetes, dacos vonása, amely nem tűri a részvétet, de még a sajnálkozó pillantásokat sem.

(Folytatás következik.)

Egy vak katona megfigyelései.

Írta: Dr. Cs. Gy., vak főhadnagy.

(Folytatás.)

Előző alkalommal beszámoltam a szellemi munkás oktatásáról, mint sajátítja el a különböző írást és olvasást, most pedig arról szólnok, miképen mozog az ember fizikailag és szellemileg az élet, a világtalanság szabta új rendjében. E kérdés tekintetében nehéz lenne általánosítani, nem is térek el kitérőtől, amidőn csak a közvetlen észleletekre és ezekből lezúrt következményekre szorítkozom az alkalommal.

Az első öntudatos mozgás igazán gyermekes, egyszerű és látó társak előtt tán nevetségesnek is tűnik fel: ugyan mit éreztem, amidőn először keltem fel egyedül beteggyámról és a jobb kezemet előttem kinyújtva abba az irányba tartottam, honnan a vízesepegetést szoktam hallani? Kissé fáradtan, szinte szédülve, izgatott fővel mentem el a szobámban levő két karosszék mellett és aztán egyszerre érezte tapintó ujjam a porcellán mosdómedence hűs tapintatát, majd a látó ösztönszerű gyors mozdulatával találtam meg a vízcsapot és élveztem a víz hűsítő erejét, egyben pedig — akkor tudatlanul — az első önálló mozgás sikere folytán való megnyugvást. Istenem, sohasem hittem volna, hogy 30 éves fővel ily sikereim lesz és ez évek múlva is mélyen bevésszük emlékezetembe!

A betegszobámban való járkálásnál megéreztem az ablak irányát, mert a lekötött szemre

Kaszárnyáaristom.

Írta: Dr. Eitelberg Miksa.

(Vége.)

Kétségtelenül: Néhány angol borsólye, török dohányzó asztalka, néhány olajfémény a falakon, faburkolat és hangulatos mennyezetvilágítás az egészket kellemesebbé tenné.

Szent Habakuk! Mi minden teui való volna itt számomra! Ebbe a sarokba itt, melyet most néhány üres szardiniás doboz, menázs-csajkák és egy seprő éktelelentelek el, egy divánt vagy könyvvállányt kellene odaképzélni. Ez a botrányosan stilszerűtlen fejdeszka fekete vaskampójával legfeljebb elővirágnak szolgálhatna állványul. Mielőtt azonban ily javaslatok szolgálati úton elintéztetnének, büntetésem már lejárna és utódom zűlését utóvégre is el nem találhatom.

Az ágy oly mesés keményesgű, hogy egy bolha egy elővigyázatlan ugrás folytán könnyen kaphatna agyvalórázkódást, mely eshetőség a puha padló által ismét esőkkent. Kíváncsian akartam az éjjeli szakrényt átkutatni, vajjon van-e benne csizmahúzó, de ilyet egyáltalában nem találtam; e helyett azonban állt az ágy mellett egy kis nyitott szenes láda, ami azért

volt igen praktikus, mert, ha éjjel dideregtem, csak a kezemet kellett kinyújtani, hogy egy darab szenet halásszak ki belőle, és azt a tűzre dobjam.

Elővigyázatból azonnal 14 napra felmondtam a lakást, mert nem óhajtottam, hogy a kiköltözésemnél kellemetlenségeim legyenek, az engem kísérő szolgálattevőnek pedig egy kubát tömtem a szájába, hogy ezzel elbűsülttassam.

A száműzetés első félérája eltelt. — Kitekintettem a meglehetősen népes utcára. — A szemközt levő házban egy fiatal hölgy azzal volt elfoglalva, hogy a haját kecses csomóba fonja.

Sürgönyjeleket adtam neki égő szivarommal, tudtára adva, hogy a magányt meguntam. Erre a közlésre némi választ vártam, de sajnos, legelmébb hirodó eszközünk ismerete meg nem jutott el szélesebb körökbe. Miután egy fél tuat cigarettát elmorzszáltam, anélkül, hogy az „értem” jelzést (egy kör alakjában) megkaptam volna, minden további fáradozást mint kilátástalant beszünttettem.

Bár ne kívántam volna magamnak társaságot! Amint megfordultam, egy óriási tüzérszóna, isten tudja hogyan és miért, mögöttem állt. Rajta az utolsó évek alkoholmentes mozgalmi látszólag észrevétlenül és batás nállt

maradtak. — „Engem ma csiptek meg”, morogta magában. — „Uram, bárki legyen Ön”, vettem át a szót, „tisztá homloka becsületes emberre vall. Ha lelkiismeretét nem terheli valamely büntetés az apagyilkosságtól felfelé, akkor meneküljön, hagyja el sietve ezt a helyet, mert ez nem megfelelő tartózkodási hely ártatlanok részére. — Nem is bírnék itt egyetlen köbmétert se nélkülözni.” — A betolakodott minden válasz helyett cipőjét és kapát kezdte levatni.

Ismét a rácsos ablakhoz léptem és néhány járókelőt magamhoz íntettem, hogy megtudjam tőlük, nincs-e náluk véletlenül kötéllhágosó, véső vagy legalább is reszelő, mely tárgyakat a hön óhajtott szabadság visszanyerésére óhajtottam beszerezni. A lakosság becsületére legyen mondva, hogy a legtöbben undorral utasították vissza azt a felvetést, hogy az igazságszolgáltatás karmaiból kiszabadítsanak.

Kimerülve ültem le ágyam szélére; azon tűnődtem, miképpen bírtak hírneves elődeim hasonló környezetben hallhatatlan műveket alkotni. Például Don Cervantes, aki ily helyen légenyeit írta, Silvio Pellico, aki magas szárnyalású sonetteket költött stb. mig itt én csak rosszaságon töröm a fejemet. — A folyosón egyszerre csak esőrgés volt hallható. Ah! képzem, most jön a börtönőr és egy korsó vizet

Hirek.

(Hirek a pozsonyi Rokkant-intézetből.)

Bakay egyetemi tanár kintetése. Az egész magyarországi orvosvilág, de különösen Pozsony város társadalma és pozsonyi rokkantjaink bizonyára nagy örömmel értesülnek arról, hogy dr. Bakay Lajos, a pozsonyi egyetemen a sebészet tanára, az orsz. hadigondozó hivatal pozsonyi intézetének igazgatója legújabb királyi kintetéskepen a Ferenc József-rend tiszt kerestjét kapta.

Játékonycélú hangverseny a pozsonyi rokkantak javára. Megint egy fényes sikerű hangverseny folyt le f. hó 12-én a katonai és tudományos kaszinó dísztermében Szapary Ilona grófnő védnökségével. Az estély főszereplője Pozsony város társadalmának egy előkelősége, Trebitsch Dénes kir. tanácsosnak, a Hitelbank pozsonyi igazgatójának bájos neje, Trebitsch Olly énekművésznő volt, aki zenekarkísérettel előadott nagy áriaival, valamint zongorakísérettel énekelt dalaival egyaránt meghódította és lebilincselte a zsufolásig megtelt terem hallgatóságát. A mindenképen fényesen sikerült estély sikerében vele együtt osztoztak dr. Kerntler Jenő zongoraművész, intézetünk főorvosa és a kiválóan fegyverezett pozsonyi cs. és kir. katonai zenekar Rómei Károly karnagy vezénylete alatt. Örömmel konstatáljuk, hogy Pozsony város műpartoló közönsége megint teljes számban jelent meg a hangversenyen, úgy hogy az estély anyagi sikere még a szokottnál is fényesebbnek ígérkezik. A tiszta jövedelemben ezúttal egyenlő részben részesül a pozsonyi ingyenebédaktió és a pozsonyi rokkantintézet rokkantalapja. A pozsonyi intézet, rokkantjai nevében ezúton is hálás köszönetet mond a hangverseny védnöknőjének, a szereplő művészeknek és a derék muzikus katonafiúknak, valamint Trebitsch Dénes igazgató úrnak, aki az estély rendezésében fáradságtalan buzgalommal vett részt.

Ritka kintetésben részesült a pozsonyi intézet egy rokkantja: Molnár György cs. és kir. 9-es Nádasdy-közhuszár, aki 1916 július 16-án az orosz harcokban gránátsérülést szenvedett, minek következtében jobb karját amputálni kellett. Hősiük, akinek kintetési okmányai kissé kalandos utat tettek meg (közben egyszer el is veszték), most egyszerre kapta meg a nagy ezüst, a kis ezüst és a bronz vitézségi érmet. Kintetésével az a kellemes körülmény is kapcsolatos, hogy most egyszerre kapja kézhez a vitézségi érmek hátralékos járulékait, összesen 352 korona 50 fillért. Folyó hó 15-én tüzte fel intézetünk igazgatója szép beszéd kíséretében a kintetéseket a rokkantsága dacára boldog magyar huszár mellére, aki most várja munkája elkészülését és a pozsonyi szeszgyárban jó fizetés mellett mint munkafelügyelő van alkalmazva.

(Hirek a budapesti Révész-utcai Rokkant-intézetből.)

Katonák helyett — nők. A Révész-utcai utókezelő-intézetben is a hadügyminiszter rendelkezése értelmében folyamatban van a férfiak pótlása nőkel. Eddig kettő az irodában és három a tisztogatásnál alkalmaztatott.

Betegjeink szórakoztatása. Az állatkerti igazgatóság szíves engedélye folytán vasárnap délelőttönként rokkantjaink ingyen nézhetik meg az állatkertet. Az elmúlt vasárnap délelőttjén mintegy 300-an tekintették meg állatstajnk vezetésével.

Féllábú katonáink tornaszatása. Igazgató-ságunk rendelkezése folytán a timót-utcai utókezelőintézethez hasonlóan, nálunk is gyakorlatoznak naponta féllábú féllábú — főleg bolgár hőseink. Járás, egyensúlyozás, fordulatok s e célra készült akadályokon való áthatolástól állanak gyakorlataik, melyeket Hamos Nándor gyógyintézeti tornatanár vezet.

Rokkantjaink a moziban. Nehány mozitulajdonos szíveskedéssel apoltjaink egyes darabokat ingyen nézhetnek meg. Elnék is az alkalommal s sűrűn látogatják katonai parancsnokságunk által e célra átfengedett mozihelyiségeket. A mozikok humanus tette önmagát dícséri.

sincs szükség, az arcból is érzi a napsugár melegét. Ez most is az egyedüli tájékoztató a fényforrás irányára nézve.

A helyváltoztatás útmutatója reánk nézve a kezdeti szakban csak a féltapogatódzás lassú, fárasztó munkája. A vezető tanárok tapasztalatainak gyakorlati belénk plántálása sok apró, csak később megérzett célszerű módszerre irányít, olyan apróságokra, melyek látók előtt lényegtelen semmiségeknek tűnnek fel. Nem kívánok e helyütt elmékedésekbe bocsátkozni, rámutatok egy pár tényre, melyből következtetni lehet. — Ismert helyeken magam is merek ballagni, így tehát a kis kertben rátérek a kedves gyalogjáróra, botom előre és oldalt ütöget és így tudom, vajjon még az agy szélén, vagy már a veteményeknél tartok-e. Eszre veszem, ha épület mellé kerülök, mert, mintha más lenne itt a levegő is, zártabb, melegebb. Ha úgynevezett száraz kapubejárás nyitott kapuja előtt megyek el, megmondom ezt, mivel léptem — s ha beszélek — a saját hangom is egészen más csengést vesz fel a pár lépés idejére. (Egyszerű emberek előtt mondtam egy ízben, hogy milyen hamar ideértünk X-ék kapujához, egyszerre mondja egyik, bizony szerecsse, mégis csak lát kicsit a tekintetes úr!) A figyelés, de megszokás folytán megismerem a kis város egyenetlen járdájáról, vagy ezek jellemző lejtéséről, merre vagyok a rég ismert utcákban. Ha útközben átjáróknál, vagy másutt lépcső le- vagy fellépése következik, most már igazán nagy ritkaság, hogy ne venném észre, mert utcai változásnál, majd minden esetben kis lejtés a jellemző, házakban pedig még fokozottabb figyelő a bot is.

Ez a szerszám az, melyet én kinyújtott ujjamnak szoktam nevezni, hű munkatárs, mindig ugyanaz, mióta a klinikáról kijöttem. Egyszerű, elég erős hajlott fejtű bükkfából, gumivédővel, mely ekként zajtalanul végzi megbízható és kitűnő, állandóan áber szolgálatát. Nem akarok vaksággal tüntetni, ezért nem vettem valamely hosszú jószágot, mellyel az utcán haladókat is nagyobb körben készíteném kitérésre, viszont pedig ennek hátránya is van, t. i. menet közben állandóan előrehajlok kissé a bot után. Ez nem olyan nagy baj, legalább görbülök, otthon helyre tornázhatom. Bizony előfordul még a kurta, normális bot mellett is, hogy előttem, vagy kissé oldalt álló avagy nálam lassabban haladó egyénhez ér botom, rögtön észreveszem, de már mégis megérett a megérintés. Az emberek jóérzésének tartozom az elismeréssel, hogy emiatt még senki sem volt durva hozzám, látják a most is viselt fekete szemüveget, mely sokszor egészen lehunyt szememet takarja, így sejtik mindjárt vakságomat. Tehát a fekete szemüveg is eleven felkiáltó jel: elnézést kérek, nem látok. Előfordult már kivételesen pár eset, midőn ezt szóval kellett tudtul adnom, de az illetők igazán túlzott melegség mellett kértek tőlem elnézést, hogy kiméletlenek voltak, midőn felelőssé akartak tenni. Pedig nem volt igazuk, nem lehetünk túl érzé-

kenyedők, a forgatagban járó-látó ember sem veheti annyira szemügyre embertársát, hogy pillanatnyilag tájékozva lehessen, különösen egy laikus előtt annyira nem is feltűnhető testi fogyatékoság iránt. A vakságon nincs mit szűgyelni, mikor felvilágosítottam, hogy emiatt ütődött lába felé botom és ezt tudomásul vette — nincs már többé mentegetőzni valója, mintha meg is bántott volna.

Nem kiméletlenek az emberek a rokkant katonával szemben, annál kevésbé egy vak irányában. Nagyon sok esetet tudok ennek igazolása végett is felhozni, de beszédes bizonyíték az anyagi áldozatkésztségre a mindenki előtt ismert és egyre gyarapodó gyűjtés, egyé-
nenkénti esetekben pedig az a sok emberbarát, de intőzmény is, melyek éber gondnal kísérik az élet küzdő, kenyérkereső mezején is rokkantjainkat.

En már annyira juttottam az emberek és viszonyok megszokásában, valamint az önbecsés nyűgének lerázásában, hogy sokszor kíséző nélkül is tettem meg nemesak itthon, hanem utazásban is nagyobb utakat. Jó hangulatomban szoktam a vakmerőséget szemrehányó igékre visszavágni, hogy a személypodgyászt is csak az állomásig kísérik és a végállomáson szedik le, nem éri baj: engem is elkísér vagy hordár, vagy vasúti kalauz helyemig, azután a célnál hol ingyenes, hol pedig pénzért felvett kísérom van a villamosig, avagy bérkocsig vezetve engem.

Kérésérem rendszerint intézetünk küld ki egy reám várakozó katonát, sőt oly előzékeny, hogy Budapestre jártomban-keltemben is lehetőleg kisegít és ekként felesleges költségektől megóv a kíséző személyrel való ellátásom által.

Röviden összefoglalva az eddig elmondottakat, elfogulatlanul állítom, hogy az egész életrend aránylag nagyobb nehézségek nélkül követhető a régi rendes mederben és az élet-szükségleteknek kielégítése is hasonlóképen, kellő figyelemmel folytatható az akadályok leküzdése mellett.

Legközelebb ismertetni fogom már most azokat a megfigyeléseket és módokat, melyek mellett a hivatalos gyakorlása történik, végül pedig, hogy a munka mellett miképen boldogul az érzékszerveiben megfogyatkozott és a polgári életbe visszatért katona.

Lapunk célja a rokkantak szociális boldogulásának, művelődésének előmozdítása.

Kérjük mindazokat, akik hazánk rokkantjainak ügyét szívükön viselik, hogy fizessenek elő a lapra, tegyék ezáltal lehetővé a lap fennállását, legyenek lapunk barátai és munkatársai.

Az előfizetési díj egy évre 5 korona.

„Nem téved talán?” kérdeztem. „Az hiszem, nem is a foglyok jelzése volt, hanem a merő livizit!” — „Ki van zárva,” felel ő, „az orvos csak reggel 9 órakor jön!”

„Akkor talán lövetés”, visszavonoztam. — Tényleg van a gyakorlati szabályzatban annyi változatosság, hogy partitúra nélkül bajos bejme eligazodni. És mily melodiákat lehet hallani! A mi századtrombitásunk néha oly elragadtatással fújta el a takarodót, hogy a macskák a szomszédos házak tetején súlyos kedélybeteg lettek. Az elkésett katonák rendszerint azt állították, hogy a jelzésnek még nincs vége.

Órmeesteremnek egy indulót fityörészttem. Ő tényleg azt hitte, hogy az etetési avizo, ami arra indította, hogy az istállóba rohanjon, az állatokat megetesse és megittassa. — Hogy örülhetek szegények!

A szobában egyelőül maradtam. 14 nap mulva bensőleg megtisztulva távoztam. De külsőleg! — A tükör rémületemre arról tanuskodott, hogy testem kerülete egy harmadrésszel növekedett, a legelső mérleg pedig, melyre magamat rávettem, arról tett tanúságot, hogy testem súlya 8 kilóval gyarapodott. Nemsokára kiderült a személyemen történt változás titka: sem túlhízalva, sem ledolgozva nem voltam, csak elfelejtettem költeményeim kéziratát zsebeimből kivenni.

és egy kenyeret tesz eléim, az utóbbi természetesen csakis kenyérjegy ellenében.

Ami hallottam, az csak a napos káplár sarkantyúnak a pengése volt, aki felelősségének súlya alatt állandóan összeroskadni készült.

El lehetne őt nevezni minden leány, de egy valódi minden leány már 8 óra mulva ily helyen felmondana. Ő felelős minden ablak-tábla eltöréseért, minden eldobott gyufaszálért, a szakács, a lovászok, a legénység idejében való felkeléseért, a téntartók és kópóládák frisa megtöltéseért. Szerencse, hogy a női elem a kaszárnyában a legszükségesebbre van korlátozva, mert különben gyakran abba a helyzetbe kerülne, hogy a „tudós asszony” szerepét vállalja. Már pirkadó hajnalban terjedelmes irodalmi tevékenységet fejt ki, az úgynevezett reggeli jelentés megismerésével, mely minden vizsgálatot, kérvényezést, panaszt, megbetegedést és „különös eseményt” tartalmaz. Ő az én életemért is felelős és éppen a kapuőrökhöz akart vezetni, mert a jelet „foglyok ki” elfújták.

„Ne háborgasson engem,” mondtam neki, „nekem nincs időm, látja, hogy egy hőskölményen dolgozom.”

Ennek nem volt hatása, ő utasításaira hivatkozott. Most megkísérletem, hogy kétségbe vonjam zenei emlékező tehetségét.

Rokantak részére a pozsonyi intézetnél felajánlott állások.

Gazdasági és munkafelügyelők.

Dukesz és Herczog, Dunaszerdahely, (Pozsonym.). 1 földmives iskolát végzett egyént a tejjgazdasághoz, konvenciósi fizetés. 2 gazda, konvenciósi fizetéssel. 1 ispán, ki már gazdaságban volt, konvenciósi fizetéssel.

Schulz Vilmos, Soponya (Nyitram.), nagybérlő, 1 gazda, gabona- és pénzilletmény egység szerint, lakás, fűtés. — 1 ispán, gabona- és pénzilletmény, egység szerint, lakás, fűtés.

Ifj. Lőrincz József, Kisvelence (Fejérmegye), nagybirtokos, 1 béres gazda, 20 q gabona, 2 hold föld, tehén- és baromfi tartás, lakás és évi 200 kor. Nőtlennek pedig koszt és évi 600 kor.

Magy. Renault-Automobil képviselő. Budapest: 1 magtáros jó irással, fizetés megállapodás szerint.

Schmidlinger Jenő, gazdálkodó, Tószeg (Pestmegye): 1 botos ispán, ill. bérsgazda, teljes ellátás, fizetés megegyezés szerint.

Schlesinger Sándor, földbirtokos, Trencsénjánosi: 1 ispán gazda munkások felügyeletére, fizetés megállapodás szerint.

Greenberger Frankné, Budapest, Tolnamegyében, Alsónánán levő 24 holdas birtokra teljesen jártas egyént, ki felesben gazdálkodhatna, fizetés megegyezés szerint.

Nyomorék Gyermekek Orsz. Otthona Budapest, intézői állás, főleg ellenőrzési munkák, lakás és teljes ellátás, fizetés képességétől függ.

Biró Zsigmond, földbirtokos, Zsombok (Pestmegye), 450 holdas birtok önálló vezetésére, évi 2000 korona, lakás, fűtés, lehet konvenció és készpénz, tehentartás.

Törley Bálint csantavéri, földbirtokos, Szabadka (Bácsmegeye), 1 gazd. felügyelő, havi 50 korona, lakás és ellátás.

Király Gyula, Szeged, földbirtokos, 24 holdas birtok megmunkálása és fentartása, 1200 korona évi fizetés és lakás, fűtés vagy feles gazdálkodás.

Raktárnok.

Magy Renault Automobil-képviselő, Budapest. 1 raktárnoki állás, fizetés megállapodás szerint.

Főhercegi uradalom haszonbérlete r.-t., Kisjenő, (Aradm.). 1 raktárnok, évi 500 kor., 250 kg. árpa, 900 kg. tengeri, 800 kg. liszt, 240 kg. korpá, napi 1 liter tej, 300 □-ot kert, lakás és tüzelő.

Olajipar-társaság, Budapest 2 középiskolát végzett raktárnok, fizetés megegyezés szerint.

Gözmalom és Villanytelep r.-t., Csáktornya, (Zalamegye). 1 raktárnok 2400 kor. fizetés.

Harimuth L. és C., Budapest. 1 raktárnok, heti 40-50 kor. fizetés.

Mészárosok börtértesítő szövetkezet, Budapest, 4-5 raktárnok, nős, 6 elemi iskola, havi 200 korona és lakbér, drágasági pótlék, vidéki fiókokban is elhelyezik.

Szász Oszkár, vasárúgyáros, Budapest, 2 raktárkezelő, havi 200-250 korona fizetéssel.

Hubert és Társa r.-t., műszaki kereskedés, Budapest, segédraktárnok 180-240 korona fizetés havonta.

Gazdasági cseléd.

Herceg Festetics számtartó hivatala Keszthely (Zalamegye), földbirtokos, 1 tehénész, 1200-1600 korona évi fizetés, lakás, fűtés világitás.

Kincstári birtokkezelőség Marosomlyos, (Hunyadmegeye), (Déva), 1 számadó kanász, 182 korona évi és konvenció, 1 tehénész, 182 korona évi fizetés és konvenció, 1 tehénész 160 korona évi fizetés és konvenció.

Kittler Ferenc, földbirtokos, Kerencs (Nyitramegye), béresgazda, lakás és ellátás, vagy konvenciósi fizetés.

Rakovszky Antal, nagybirtokos, Kocsoc (Trencsénmegeye), gazdaságban használható több embert konvenciósi fizetés.

Irodai alkalmazások.

Magy. Kereskedelmi r.-t., Gyöngyös, (Hevesm.). Irattárosi teendőkre magyar és németül tudó, 4 középiskolát végzett egyént. Havi 120 korona és koszt.

Ifj. Lőrincz József, nagybirtokos, Kisvelence, (Fejérm.). 1 írnök, nős konvenciósi fizetést, nőtelen teljes ellátást és évi 600 kor.

Magyar Solvay Művek r.-t., Marosújvár, 1 magyar és német levelező, fizetés megegyezés szerint.

Községi Előjáróság, Gyüreg (Temesmegeye), 1 jegyzői írnök, havi 140 korona.

Pollák Miksa, Budapest, saldakon-tista könyvelő, kezelő, fizetés körülbelül havi 300 korona.

Korponai Népbank r.-t., Korpona (Hontmegeye), 1 segédkönyvelő, havi 200 korona.

Kramer Antal és Társa, Szabadka, 1 mérlegképes könyvelő, fizetés megegyezés szerint.

Kertészek.

Baró Perényi Péterné, földbirtokos, Nagydobos, (Szatmárm.). 1 kertész, vagy kertészsegéd, lakás ellátás és napi 4 kor.

Magy Renault-Automobil-képviselő, Budapest. 1 kertész, konyhakert és üvegház kezelésre, fizetés megállapodás szerint.

Ujhelyi Szilárd, vm. levéltárnok, Beregszász. 1 kertész felügyelő, fizetés érdem szerint 16 korona havonta, koszt és lakás.

Nagel és Szeszler, Galgóc, 1 gazd. kertész, fizetés megegyezés szerint.

Edenhofer Alajos, Alsólövő, kerti munkára, lakás ellátás és fizetés.

Mautner Henrik, Novák Po. (Mosonmegeye), dísz- és veteménykertész, fizetés megegyezés szerint.

Gróf Degenfeld Sándor, Erdőszáda (Szatmármegye), 1 kertész, évi 1000 korona, lakás, tűzifa és külön használati kert.

Szalóky Géza, Nemesszalók (Veszprémmegye), 1 kertész, lakás és ellátás, fizetés megegyezés szerint.

Vincellérek.

Gajári Ödön, Budapest, lapszerkesztő. 1 segéd vincellér, lakás fűtés, és konvenció.

Dr. Mészáros Imre, Abádszalók (Szolnokmegeye), vincellér, lakás és konvenció.

Baró Fiáth Tibor, Gindicsalád (Tolnamegye), vincellér, 72 korona fizetés és jó konvenció.

Asztalosok.

Schultheisz és Társa, Budapest. 1 épület asztalos, fizetés darabszám szerint.

Ernst Béla és Társa r.-t., Huszt (Máramarosmegeye), keményfabútor-készítésre és más asztalos munkára, darabszám szerint fizetve.

Bányai Zsigmond, Felsőgyarmat (Szatmármegye), asztalos önálló, lakás, fizetés alku szerint.

Klein Simon, Budapest, 1 asztalos, fizetés megegyezés szerint.

Kocsisok.

M. kir. állami posta, Budapest. 20 póstakocsist, írni, olvasni tudó, fizetés 68 és 78 kor. telepek szerint, lakás, felső egyenruha, borbély, fehérnemű mosás.

Schulz Vilmos, nagybérlő, Soponya, (Nyitram.). Tiszti kocsis, gabona- és pénzilletmény, lakás, fűtés.

Schlesinger Sándor, földbirtokos, Trencsénjánosi. 1 urasági parádás kocsis, megegyezés szerint fizetés, lakás és ellátás.

Gábor Antal fatermelő, Ajnácskő, (Gömörm.). 15 kocsis, havi 150 korona fizetés.

Elekes Kálmán, Dédács (Hunyadmegeye), gazd. kocsis, havi 20 korona élelmezés.

Bocsári uradalom, Bocsár (Torontálmegeye), parádés kocsis, jó konvenciósi fizetés.

Gépész.

Első vasvári hengermalom, Vasvár, gépész Diesel-motorhoz, 1 szoba, konyha, kamra, havi 100 korona, családja részére kenyér és tiszta liszt.

Villanytelep Módos (Torontálmegeye). Diesel-motor kezelésben teljesen jártas gépész, havi 2-350 korona.

Az egyenáramban teljesen jártas villanszerelő a Diesel motoroknál jártas legyen havi 2-300 korona.

Kunecsy Vilmos és fia, Budapest, 1 litografiai gépmester, heti 50-60 korona.

Ring Lipót és Samu, földbirtokos, Kadárkút (Somogyemgeye), nyersolajmotorhoz Diesel-rendszerűt és villanyáram fejlesztést értő egyént. Fizetés megegyezés szerint, lakás, fűtés, marha- és sertéstartás, tengeri burgonya és kertföld és gabona.

Schlesinger Sándor, földbirtokos, Trencsénjánosi, 1 stabil gépkezelésre vizsgával, szakiskolai bizonyítványval, fizetés megegyezés szerint.

Erzsébet fürdő közkereseti társulat, Eger, 1 kazánfűtő, havi 180 kor.

Műszerészek.

Frankel Ignác, Baja (Bácsmegeye), műszerész, fizetés megegyezés szerint.

Magyar Renault Automobil képv., Budapest, 1 lakatos, fizetés megállapodás szerint.

Berkes Jenő, Budapest, 1 lakatos-segéd, fizetés megegyezés szerint.

Faragó Testvérek, Budapest, 1 irógép-műszerész, 35-80 kor. fizetés; Délmagyarországi Cukoripar r. t., Nagybeeskerek, 1 vasesztergályos, napi 4-450 korona.

Hubert és Társa, Budapest, fémestergályos, havifizetés 180-240 K.

Magyar Mosógépgyárművek r. t., Budapest, 3 vasesztergályos, 80 fillér-150 korona órabér.

Barna György, Érmihályfalva, 1 vasesztergályos, fizetés érdem szerint.

Házi, bolti, irodaszolgái helyek.

M. kir. honv. Hadapródiskola Nagyvárad, II. oszt. intézeti szolgál, évi fizetés 1320 korona természetbeni lakás vagy lakbér.

Franklin társulat kiadóhivatala, Budapest, 1 üzleti szolgál, heti 25 korona és mellékkereset 45-60 kor.

Felsőbácskai Egyes. Gözmalom r.-t. Szabadka, 1 irodaszolga, 5 korona rapidij, 1 kapu 5 korona rapidij.

Országos Munkásbetegsegélyező- és balesetbiztosító-pénztár, Budapest, 1 hivataliszolga, napi díj 2 korona 50 fillér, havi 10 korona hadisegély, 319 korona drágasági pótlék havi részletekben, délután külön munkáért 1 korona és vásár- és ünnepnapon óránként 50 fillér.

Magyar Renault Automobil képv., Budapest, garageportás, a telepen természetbeni lakás és megfelelő fizetés.

Különlélek.

Kocsigyártó iparisk. igazg., Aszód, kocsikovács előmunkás, kezdőfizetés 60 fillér.

Papp Illésné, Cibokháza, keményseprő, lakás, teljes ellátás, havi 30 korona.

Magyar Renault Automobil képv., Budapest, 1 kossfényező, fizetés megegyezés szerint, nyerges munkásokat, fizetés megállapodás szerint, 1 automobil szerelő, fizetés megállapodás szerint, bogárnok, megállapodás szerint fizetés.

Dr. Budai Emil, Budapest, gyógyszerész, laboratoriumi munkás, fizetés 200 korona, 1 laboráns 100-120 korona fizetés, lakás.

Olajipar társaság, Budapest, vegyész gyári laboratorium kezelésre, fizetés megegyezés szerint.

Schlesinger Sándor, földbirtokos, Trencsénjánosi, 1 soffeur Stohmotorekre vezetésre, fizetés, megegyezés szerint.

A fent hirtetett munkakövettésekre vonatkozó ügyekben felvilágosítással szolgál Nagy Jenő Károly hadnagy, a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában naponta 10-6 ig.